

Щороку 28 липня у багатьох країнах проводиться Всесвітній день боротьби з гепатитом. Датою для його впровадження став день народження американського лікаря Баруха Самюеля Блумберга, лауреата Нобелівської премії, який відкрив вірус гепатиту В. Вперше такий день було проведено в 2008 році з ініціативи Міжнародного альянсу з боротьби з гепатитом. У 2011 році Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) було внесено цю дату в свій календар, таким чином Всесвітній день боротьби з гепатитом отримав офіційний статус.

Статистика свідчить, що в середньому кожна дванадцята людина в світі є носієм вірусу гепатиту В або С, проте рівень обізнаності людей про ці захворювання є вкрай низьким. Захворювання починається поступово, перебігає без симптомів і не проявляється тривалий час, тому гепатит (особливо С) іноді називають «лагідним убивцею».

Гепатит — загальна назва великої групи запальних захворювань печінкової тканини, що характеризуються жовтяницею, порушеннями функції печінки і серйозними ускладненнями. Існує вісім типів вірусів гепатиту: А, В, С, D, E, J, F, TT. Крім інфекції причинами розвитку гепатиту також можуть стати різні хімічні речовини (токсичні сполуки, алкоголь, лікарські препарати), що руйнують клітини печінки (гепатоцити).

Симптоми захворювання всіх інфекційних гепатитів на ранніх стадіях схожі. Спочатку хвороба проявляється ознаками, характерними для банальних респіраторних інфекцій або кишкових розладів і тільки потім жовтіють склери очей, шкіра, а також з'являється біль у правому підребер'ї. Однак, незважаючи на зовнішню схожість, гепатити дуже різняться між собою. Буває, що ознаки гепатиту можуть зовсім ніяк не проявлятися, що,

як правило, призводить до розвитку різних ускладнень, таких, як цироз та рак печінки.

Вірусний гепатит А та Е – це гострі кишкові інфекції з переважним ураженням печінки. Джерелом зараження є хвора людина в початковому періоді захворювання. Вірус передається через забруднену воду, продукти харчування, брудні руки за умов недотримання гігієнічних норм.

Гепатити В і С передаються при порушенні цілісності шкірних покривів, зокрема, статевим шляхом, під час пологів, хірургічним шляхом, під час переливання крові та її компонентів, внаслідок використання нестерильних інструментів та виробів медичного призначення, під час пірсингу, татуювання, а також через засоби для дотримання особистої гігієни (зубна щітка, бритва, ножиці).

Питання захворюваності на вірусні гепатити є актуальним і для нашої області. Так, за 2017 рік відмічається зростання захворюваності на вірусний гепатит А: зареєстровано 61 випадок, інтенсивний показник на 100 тис. населення – 4,9, що більше на 36,1%, ніж у минулому році (44 випадки, інтенсивний показник – 3,6) та нижче на 32,9% середньодержавного показника (7,3). Серед хворих 18,1% становлять діти до 17 років, інтенсивний показник на 100 тис. населення – 5,4.

Показник захворюваності на вірусний гепатит В залишився на рівні минулого року, захворіло 44 особи, (інтенсивний показник на 100 тис. населення – 3,5), по Україні – 3,3.

З метою епіднагляду та діагностики вірусного гепатиту В вірусологічною лабораторією ДУ «Черкаський обласний лабораторний центр МОЗ України», лабораторіями лікувально-профілактичних закладів, станції переливання крові та приватними закладами обстежено 59012 осіб, серед яких у 923 випадках виявлені специфічні серологічні маркери, що становить 1,5% (в 2016 – 60097 осіб з «груп ризику», 1,6% відповідно). Показник позитивних результатів при обстеженні носіїв HBs-антигену по області становить 52,9%.

Захворюваність на вірусний гепатит С в 2017 році становила 1,0 на 100 тис. населення (в 2016 році інтенсивний показник на 100 тис. населення становив 1,1, по Україні – 1,12).

За 6 місяців 2018 року в області гострого вірусного гепатиту А зареєстровано 18 випадків, інтенсивний показник на 100 тис. населення – 1,5, гострого вірусного гепатиту В - 29 випадків, інтенсивний показник – 2,3 на 100 тис. населення та гострого вірусного гепатиту С – 5 випадків, інтенсивний показник – 0,4 на 100 тис. населення (в минулому році інтенсивний показник на 100 тис. населення становив 1,7, 2,2 та 0,6 відповідно).

Щоб уникнути інфікування вірусними гепатитами А і Е необхідно: використовувати для пиття, миття посуду, овочів та фруктів лише перекип'ячену воду, ретельно мити руки з милом, використовувати індивідуальні рушники, вживати якісні продукти харчування.

Переривання шляхів передачі парентеральних вірусних гепатитів забезпечують наступні санітарно-гігієнічні заходи: у побуті необхідно використовувати індивідуальні засоби особистої гігієни, уникати травмувань; під час отримання медичної допомоги у медичних закладах, необхідно звертати увагу на наявність стерильних одноразових виробів медичного призначення, стерильного інструментарію, дезінфікуючих засобів для обробки рук та стерильних одноразових медичних рукавичок у медичного персоналу; з метою профілактики статевих шляхів передачі інфекції слід уникати випадкових статевих контактів, використовувати індивідуальні засоби захисту.

Попередження професійних заражень у лікувально-профілактичних закладах досягають чітким дотриманням правил протиепідемічного режиму, особливо у гемодіалітичних, хірургічних, гінекологічних, пологових, стоматологічних та інших відділеннях, у лабораторіях у яких медичний персонал контактує з кров'ю. При виконанні будь-яких парентеральних втручань та маніпуляціях необхідно використовувати гумові медичні рукавички.

Фахівці Державної установи «Черкаський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» наголошують, що єдиним ефективним засобом профілактики вірусних гепатитів А і В є вакцинація.

Сьогодні створені ефективні вакцини, які надійно захищають від гепатиту А. Щеплення можна проводити з однорічного віку. Тривалість захисту за допомогою вакцинації — не менше 6-10 років.

Існує вакцина і проти гепатиту В. Це щеплення повинні робити люди, що входять до групи професійного ризику: лікарі-хірурги, реаніматологи, медсестри, працівники служби порятунку.

На жаль, на сьогоднішній день не існує ефективної вакцини проти інших форм вірусних гепатитів.

До речі, у Дня є і свій символ — «Три мудрі мавпи» — і відповідний девіз — «нічого не бачу, нічого не чую, нічого не скажу», як показник ставлення сучасного суспільства до проблеми гепатиту — тобто її ігнорування. Тому проведення Всесвітнього дня боротьби з гепатитом спрямовано, насамперед, на залучення уваги широкої громадськості та фахівців до зазначеної проблеми, підвищення зацікавленості громадян кожної країни в проведенні профілактичних заходів. Застосування гігієнічних знань на практиці кожною людиною, визнання важливості імунопрофілактики гепатитів А і В, а також участь у проведенні компаній з вакцинації дозволить зберегти здоров'я населення не тільки кожної окремої країни, а й населення планети в цілому.